

Πνευματικὴ Οἰκοδομὴ

Ἀπὸ τὴν «Ἀπολογία» τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Ἀριστείδου τοῦ Ἀθηναίου
(† Μνήμη: 13η Σεπτεμβρίου)

Ὁ θαυμαστός βίος τῶν πρώτων Χριστιανῶν*

Ὁ Ἀριστείδης, φιλόσοφος Ἀθηναῖος, ἔγραψεν Ἀπολογίαὺν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, ἦν κατ' Εὐσέβιον μὲν ἐπέδωκε τῷ Αὐτοκράτορι Ἀδριανῷ (117-138), κατὰ δὲ τὴν συριακὴν μετάφρασιν τῷ Αὐτοκράτορι Ἀντωνίνῳ τῷ Εὐσεβεῖ (138-161), ὅπερ καὶ τὸ πιθανώτερον.

Ἐν τῇ Ἀπολογία του ὁ Ἀριστείδης ζητεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι μόνον οἱ Χριστιανοὶ ἔχουσι τὴν ἀληθῆ περὶ Θεοῦ γνῶσιν· πρὸς τοῦτο ἀντιπαραβάλλει τὰς θρησκευτικὰς ἀντιλήψεις τῶν διαφόρων ἀνθρωπίνων γενῶν, ἅτινα κατ' αὐτὸν εἶναι τρία: Ἐθνικοί, οὓς ὑποδιαίρει εἰς Χαλδαίους, Ἕλληνας καὶ Αἰγυπτίους, Ἰουδαῖοι καὶ Χριστιανοί.

Οἱ Χαλδαῖοι ἐπλανήθησαν, θεοποίησαν τὰ στοιχεῖα, ἅτινα εἶναι «τρεπτὰ καὶ ἔργα τοῦ Θεοῦ»· οἱ Ἕλληνες «ἐμωράνθησαν χεῖρον τῶν Χαλδαίων», ἀποδεχόμενοι πολλοὺς θεοὺς, «παντοίων παθῶν καὶ παντοδαπῶν δημιουργοὺς ἀνομημάτων»· οἱ Αἰγύπτιοι «χεῖρον πάντων τῶν ἐθνῶν ἐπλανήθησαν», θεωρήσαντες ὡς θεοὺς ἄλογα ζῶα· ὕστερον ἐξετάζει τὴν θρησκείαν τῶν Ἰουδαίων· οὗτοι «σέβονται τὸν Θεόν, τὸν μόνον Παντοκράτορα, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· τὸν γὰρ Χριστὸν

ἀρνοῦνται, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰσὶ παρόμοιοι τοῖς ἔθνεσι, κὰν ἐγγίξιν πως τῇ ἀληθείᾳ δοκῶσιν, ἧς ἑαυτοὺς ἐμάκρυναν». **Τέλος**, πρὸς Ἐθνικοὺς καὶ Ἰουδαίους ἀντιδιαστέλλει τοὺς Χριστιανούς, ὧν ἐξαίρει διδασκαλίαν καὶ ἠθικὴν.

* * *

Τοὺς δούλους δὲ καὶ τὰς θεραπαινίδας ἢ τὰ τέκνα, εἴαν τινες ἔχουν τέκνα, διὰ τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύουν εἰς αὐτούς, πείθουν νὰ γίνων Χριστιανοί. **Καὶ** ὅταν γίνων, ἄνευ διακρίσεως ἀποκαλοῦν αὐτοὺς ἀδελφούς.

Ἐένους θεοῦ δὲν λατρεύουν, καὶ μετὰ πάσης ταπεινότητος καὶ καλοκαγαθίας περιπατοῦν καὶ ψεῦδος εἰς αὐτοὺς δὲν ἀνευρίσκεται.

Καὶ ἀμοιβαίως ἀγαποῦν ἑαυτούς, χήραν οὐχ ὑπερορῶσιν, ὄρφανὸν οὐ λυποῦσιν· ὁ ἔχων τῷ μὴ ἔχοντι ἀνεπιφθόνως ἐπιχορηγεῖ· ξένον εἰς ἴδωσιν, ὑπὸ στέγην εἰσάγουσι καὶ χαίρουσιν ἐπ' αὐτῷ ὡς ἐπὶ ἀδελφῷ ἀληθινῷ· οὐ γὰρ κατὰ σάρκα ἀδελφούς ἑαυτοὺς καλοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ ψυχὴν (et in deo = καὶ κατὰ θεόν).

Ὅταν δὲ εἷς ἐκ τῶν πτωχῶν τούτων ἀποθάνῃ καὶ ἴδῃ τις τοῦτον ἐξ αὐτῶν, τὸν ἐνταφιάζει διὰ τῶν ἰδίων του.

Καὶ ὅταν ἀκούουν ὅτι τις ἐκ τούτων ἐρρίφθη εἰς τὴν εἶρκτὴν ἢ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐκακοποιήθη, πάντες συντρέχουν εἰς τὰς ἀνάγκας του, καὶ ἂν δύναται νὰ ἐλευθερωθῇ, ἐλευθερώνουν αὐτόν.

Καὶ εἴαν εἰς αὐτοὺς εἶναι τις ἐνδεὴς ἢ πτωχὸς καὶ δὲν ἔχουν εὐχέρειαν νὰ διαθρέψουν αὐτόν, δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας νηστεύουν, ἵνα παράσχουν εἰς τοὺς ἐνδεεῖς τὴν ἀναγκαίαν τροφήν.

Ἐτοιμοί εἰσιν ὑπὲρ Χριστοῦ τὰς ψυχὰς αὐτῶν προέσθαι· τὰ γὰρ προστάγματα Αὐτοῦ ἀσφαλῶς φυλάττουσιν, ὁσίως καὶ δικαίως ζῶντες, καθὼς κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῖς προσέταξεν, εὐχαριστοῦντες αὐτῷ (cotidie mane et = καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὴν πρωΐαν καὶ) κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐν παντὶ βρώματι καὶ ποτῷ καὶ τοῖς λοιποῖς ἀγαθοῖς.

Καὶ εἴαν ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ τις δίκαιος ἀποθάνῃ, χαίρουν καὶ εὐχαριστοῦν τὸν Θεόν, καὶ περιποιοῦνται τὸ λείψανόν του, ὡς εἴαν ἦτο λείψανον μεταναστεύ-

οντος ἐξ ἑνὸς τόπου εἰς ἄλλον.

Καὶ ἐὰν εἷς τινα τούτων γεννηθῆ τέκνον, ὑμνοῦν τὸν Θεόν, καὶ ἐὰν συμβῆ ὥστε νὰ ἀποθάνῃ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡλικίας, μεγάλως ὑμνοῦν τὸν Θεὸν ὡς ἐὰν ἀναμάρτητος διῆλθεν ἐκ τοῦ κόσμου.

Καὶ ἐὰν πάλιν ἴδουν ὅτι τις ἐκ τῶν ἰδικῶν του ἀπέθανεν μετὰ ὀνειδούς ἢ ἁμαρτιῶν, περὶ αὐτοῦ θρηνοῦν πολὺ καὶ στενάζουν, ὡς περὶ ἐκείνου, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ τιμωρηθῆ.

Αὕτη, Βασιλεῦ, εἶναι ἡ νομικὴ θέσις καὶ τὸ ἔθος τῶν Χριστιανῶν.

(*) Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, τόμος Γ', Ἀριστείδης, ἔκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1955. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.